

Beweeg- en sportvisie

2017-2021

8 juni 2017

Voorwoord

“Het leven is als het berijden van een fiets. Om je evenwicht te houden, moet je in beweging blijven.”
(Albert Einstein)

Ik ben blij om de eerste Beweeg- en sportvisie van de gemeente Gooise Meren aan u te presenteren. We doorliepen een intensief traject waarin zeer betrokken en gepassioneerde inwoners en belanghebbenden uit de gemeente en regio met ons hebben meegedacht en gediscussieerd. Gezamenlijk hebben we een nieuwe visie en doelstellingen geformuleerd. Dit geeft richting aan de wijze waarop we de komende jaren samen willen werken en bouwen aan een levend, gezond en actief beweeg- en sportklimaat. Een beweeg- en sportklimaat waarin voor iedereen ruimte en gelegenheid is om te bewegen en/of sporten. Waar inwoners die, om welke reden dan ook, niet of lastig kunnen bewegen/sporten of het moeilijk vinden om hun weg naar de sport te vinden ondersteund en gestimuleerd worden. En waar sportverenigingen uitgedaagd worden en ondersteuning krijgen om te blijven groeien en bloeien, omdat het belangrijke ontmoetingsplekken zijn waar mensen van alle leeftijden elkaar ondersteunen en waar mensen leren en ontwikkelen.

Sport heeft mij altijd veel gebracht. Voor mij persoonlijk waren dat uitdaging en conditie, maar zeker ook vriendschap. Ik hoop dat het ook u veel zal brengen!

Marleen Sanderse

Inhoudsopgave

1	Samenvatting	4
2	Context	8
2.1	Inleiding	8
2.2	Uitgangspositie	8
2.3	Trends en ontwikkelingen	15
2.4	Mate van participatie	18
3	Gemeentelijke visie	19
3.1	Gemeentelijke rollen	19
3.2	Afbakening	19
4	Doelstellingen	22
4.1	Beweeg- en sportstimuleringsbeleid	22
4.2	Sportinfrastructuur	23
4.3	Toppers en evenementen	27
5	Organisatie en samenwerking	28
5.1	Gemeentelijke organisatie voor sport	28
5.2	Samenwerking en partners	28
5.3	Communicatie en participatie	28
5.4	Monitoring en evaluatie	29
6	Financiën	30
6.1	Begroting sport	30
6.2	Rijksmiddelen	30
7	Bijlagen	31

1 Samenvatting

Voor u ligt de nieuwe Beweeg- en sportvisie, welke tot stand is gekomen met veel inbreng vanuit betrokken partijen uit de samenleving. Samen met ruim 100 personen uit de sectoren sport, onderwijs, zorg/welzijn, belangengroepen en andere geïnteresseerden zijn we drie maanden in gesprek gegaan over de toekomst in Gooise Meren aangaande bewegen en sporten. De opgave was groot doordat de fusie heeft geleid tot grote diversiteit binnen één gemeente. De voormalige gemeenten Bussum, Muiden/Muiderberg en Naarden zijn op verschillende wijzen omgegaan met beweeg- en sportbeleid en de rol van de gemeente richting sportverenigingen. Na de fusie heeft het college de wens geuit om nieuw beweeg- en sportbeleid op te stellen met hierin een visie die perspectief biedt voor de toekomst en richting geeft aan de koers die we gezamenlijk binnen de gemeente de komende jaren gaan uitwerken. Hierbij zijn vooraf geen uitgangspunten meegegeven vanuit het college.

In deze nota staan de missie, doelstellingen en ambities benoemd die de koers gaan bepalen. Hieronder treft u een overzicht van de belangrijkste aspecten in deze nota. De missie luidt als volgt: *"De gemeente Gooise Meren draagt bij aan een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur voor haar inwoners, stimuleert (sportief) bewegen van kwetsbare inwoners en ondersteunt (sport)aanbieders tot betrokken en vitale organisaties."*

Om bovenstaande missie te kunnen bewerkstelligen neemt de gemeente de komende jaren diverse rollen op zich:

- **Faciliteren:** Om alle inwoners de gelegenheid te geven om te sporten en/of bewegen draagt de gemeente bij aan voldoende, kwalitatief goede, duurzame en toegankelijke sportaccommodaties en een sportieve buitenruimte.
- **Ondersteunen:** Inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport, worden door de gemeente ondersteund bij het maken van een keuze en/of de toeleiding naar sportaanbod. Sportverenigingen hebben een belangrijke rol binnen de gemeente. De gemeente waardeert de inzet van sportverenigingen zeer en ondersteunt hen daarom door middel van kennisdeling en informatievoorziening.
- **Stimuleren:** De gemeente wil stimuleren dat (sport)aanbieders, die zich bewust zijn van hun maatschappelijke rol, meer sport-/beweegaanbod gaan aanbieden aan inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport.
- **Verbinden:** De expertise en kennis, aanwezig bij onze sportaanbieders, (sport)organisaties en de gemeente, is groot en veelzijdig. Het maken van goede verbindingen zorgt voor kennisdeling, met als doel het kwaliteitsniveau van de sport binnen de gemeente te verhogen.
- **Inspireren:** Inspirerende voorbeelden bieden hoop en toekomst. De gemeente wil inspirerende voorbeelden gebruiken om meer inwoners te enthousiasmeren en stimuleren om te gaan sporten/bewegen.

In deze nota worden drie thema's benoemd: 1) Beweeg- en sportstimuleringsbeleid, 2) Sportinfrastructuur en 3) Toppers en evenementen. Dit zijn de drie primaire thema's die binnen de beweeg- en sportvisie vallen. Er is bewust voor gekozen de thema's zwemonderwijs en beweegonderwijs niet in deze visie op te nemen. Tijdens de participatie bijeenkomsten bleek dat er meer tijd nodig was voor overleg met het onderwijs om tot een gedegen visie te komen ten aanzien van deze twee thema's. Hieronder treft u een overzicht van alle doelstellingen per thema die in deze visie staan benoemd, gekoppeld aan de gemeentelijke rollen.

Doelstelling	Gemeentelijke rollen				
	Faciliteren	Ondersteunen	Stimuleren	Verbinden	Inspireren
Beweeg- en sportstimuleringsbeleid					
1. De gemeente streeft naar een procentuele toename van sport-/beweegdeelname door inwoners die benoemd zijn binnen één van de specifieke doelgroepen. Dit doet de gemeente door:					
Informatie te verzamelen over passend sport- en beweegaanbod en dit actief te delen.		x			x
Sportverenigingen/aanbieders, onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties middels kennis/expertise te ondersteunen om sport- en beweegaanbod aan te bieden aan specifieke groepen.		x			
Een eenmalige subsidie beschikbaar te stellen voor sportaanbieders die sport- en beweegaanbod willen ontwikkelen voor specifieke doelgroepen			x		
2. De gemeente streeft naar meer organisatorisch, financieel en bestuurlijk gezonde verenigingen. Hieraan wordt invulling gegeven door:					
Sportverenigingen te stimuleren deel te nemen aan het project Clubmetingen van NOC*NSF.			x		
Sportverenigingen middels kennis/expertise te ondersteunen met betrekking tot organisatorische, financiële en/of bestuurlijke onderwerpen/knelpunten.		x			
3. De gemeente streeft naar meer kennisoverdracht en kennisdeling van en tussen sportverenigingen en sportbestuurders. Dit doet zij door:					
2 maal per jaar kennisbijeenkomsten te organiseren voor lokale sportbestuurders en/of vrijwilligers in de sport.		x		x	
4. De gemeente streeft naar meer onderlinge kennisoverdracht en kennisdeling tussen sportaanbieders/sportbestuurders en andere sectoren als zorg, welzijn, onderwijs, kunst en cultuur en het plaatselijke MKB/bedrijfsleven. Dit doet zij door:					
1 maal per jaar een netwerkbijeenkomst te organiseren voor lokale sportaanbieders/sportbestuurders en professionals uit andere sectoren.				x	
1 maal per jaar een gemeente brede bijeenkomst te organiseren voor vrijwillige bestuurders van lokale verenigingen. Onder andere om vanuit de gemeente erkenning en waardering te geven aan alle vrijwilligers die zich inzetten.				x	x

In de missie en doelstellingen staat de omschrijving "kwetsbare inwoners" en/of "specifieke (doel)groepen" genoemd. De gemeente vindt het haar rol om kwetsbare inwoners te stimuleren om (meer) te gaan bewegen en/of sporten. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat volwassen inwoners die geen barrières ervaren bij het kiezen of uitoefenen van een sport prima in staat worden geacht om de sport te kiezen die zij leuk vinden en die bij ze past. De overheid, en specifiek de gemeente, heeft voor deze personen geen rol. Kwetsbare doelgroepen worden als volgt gedefinieerd: *"kwetsbare inwoners/groepen die niet of verminderd zelfredzaam zijn ten aanzien van sporten/bewegen."* Hieronder wordt verstaan: *"Inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport."*

De gemeente benoemt vooraf onder andere de volgende doelgroepen:

- Jeugd (0 t/m 18 jaar)
- Inwoners die vanwege een barrière amper/niet bewegen/sporten, onder andere door:
  - Gezondheidsklachten (bijvoorbeeld obesitas)
  - Fysieke en/of mentale beperking
  - Financieel minder draagkrachtig
- Inwoners die (opnieuw) aansluiting zoeken binnen de maatschappij/samenleving, onder andere:
  - Isolatie/eenzaamheid
  - "Nieuwe" Nederlanders
  - Mensen die re-integreren na afwezigheid op de arbeidsmarkt

Doelstelling	Gemeentelijke rollen				
	Faciliteren	Ondersteunen	Stimuleren	Verbinden	Inspireren
Sportinfrastructuur					
1. De gemeente streeft naar voldoende (gemeentelijke) sportaccommodaties conform de richtlijnen van nationale sportbonden aangesloten bij NOC*NSF (capaciteitsberekeningen op basis van bespelingsnorm).					
Een structurele behoefte aan meer sportaccommodaties mag, zonder duidelijk toekomstperspectief van daling, niet langdurig bestaan. Behoefte wordt aantoonbaar gemaakt over een periode van 5 tot 10 jaar en 15 jaar.	x				
Bij een overschot aan sportaccommodaties kan de gemeente besluiten de grond/accommodatie voor andere doeleinden in te zetten. Bij definitieve wijziging dient de gemeente de afgenomen behoefte aantoonbaar te maken over een periode van 5 tot 10 jaar en 15 jaar.	x				
Bij een tekort/overschot aan "gelijke" sportaccommodaties kan de gemeente, na uitvoerig overleg met de betrokken verenigingen, gezamenlijk gebruik van één accommodatie door meerdere verenigingen afdwingen.	x				
2. De gemeente streeft naar een goede spreiding van sportaccommodaties. Hierbij wordt rekening gehouden met de functie (wijk/lokaal/regionaal).					
Bij een tekort aan sportaccommodaties wordt de spreiding en functie meegenomen in de beoordeling of nieuwbouw noodzakelijk is.	x				
3. De gemeente streeft naar veilige sportaccommodaties welke kwalitatief voldoen aan de norm voor sportbeoefening op lokaal/regionaal niveau, conform de richtlijnen van nationale sportbonden aangesloten bij NOC*NSF. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het "Handboek sportaccommodaties" en de "sportvloerenlijst".					
Bij de beoordeling van een verzoek voor een hogere kwaliteitsnorm worden meerjarige sportprestaties (en ambities) van de betrokken sportverenigingen meegenomen in de afweging.	x				
Bij een verzoek voor een hogere kwaliteitsnorm dient de vereniging de kosten van de hogere investering zelf bij te dragen. De onderhoudsnormen sluiten aan bij de hierboven gestelde kaders. Deze kunnen op verzoek van zowel de sportvereniging als de gemeente tussentijds worden aangepast op basis van meerjarige sportprestaties.	x				
4. De gemeente Gooise Meren kiest ervoor de gemeentelijke sportaccommodaties op basis van een overeenkomst "geven van gelegenheid tot sportbeoefening" te exploiteren. De gemeente past op alle gemeentelijke sportaccommodaties (ruimten t.b.v. sportbeoefening) het Sportbesluit toe.	x				
5. De gemeente stelt jaarlijks een (meerjaren) onderhoudsplan op/bij voor de gemeentelijke sportaccommodaties.					
De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer, het onderhoud, het schoonmaken en het beveiligen van de gemeentelijke sportaccommodaties.	x				
Wanneer een sportvereniging dagelijkse, kleinschalige onderhoudswerkzaamheden uitvoert ontvangt zij hiervoor een vergoeding/reductie op de huurprijs. Wanneer bij controle blijkt dat de onderhoudstaken onvoldoende zijn uitgevoerd kan de gemeente de hiervoor ontvangen vergoeding terugvorderen.	x		x		
Het onderhoudsplan wordt jaarlijks afgestemd met de gebruikers.	x				
6. De gemeente streeft naar volledig toegankelijke (gemeentelijke) sportaccommodaties en sportieve buitenruimte voor mensen met een (fysieke) beperking.					
Bij nieuwbouw van een sportaccommodatie of aanleg van sportieve buitenruimte worden richtlijnen die de toegankelijkheid (kunnen) vergroten meegenomen in het pakket van eisen.	x				
Bij de eerstvolgende renovatie van een sportaccommodatie of sportieve buitenruimte wordt bekeken of richtlijnen die de toegankelijkheid (kunnen) vergroten kunnen worden	x				
Bij renovatie van een sport specifieke accommodatie wordt eerst bekeken of er behoefte is aan meer toegankelijkheid en of deze niet al in de regio wordt opgevangen.	x				
7. De gemeente streeft naar duurzame gemeentelijke sportaccommodaties en sportieve buitenruimte, met het streven dat in de toekomst alle gemeentelijke sportaccommodaties energie					
Bij nieuwbouw van een sportaccommodatie worden richtlijnen die de verduurzaming (kunnen) vergroten meegenomen in het pakket van eisen.	x				
Bij renovatie van een sportaccommodatie wordt bekeken of richtlijnen ten behoeve van verduurzaming van de sportaccommodatie kunnen worden meegenomen in het pakket van eisen.	x				
8. De gemeente hanteert transparant en eenduidig tarievenbeleid voor sportaccommodaties gebaseerd op kostprijsgerelateerde tarieven.	x				

Doelstelling	Gemeentelijke rollen				
	Faciliteren	Ondersteunen	Stimuleren	Verbinden	Inspireren
Toppers en evenementen					
1. De gemeente huldigt een sporter (A/HP-status NOC*NSF of bijzondere doelgroep), wonend of opgegroeid in de gemeente Gooise Meren, na een bijzondere prestatie op een prestigieus internationaal evenement (EK/WK/OS/Paralympics/Special Olympics).					
De gemeente communiceert/publiceert de geleverde prestatie via haar mediakanalen en vraagt aandacht bij de lokale pers, met als doel (jonge) inwoners te inspireren te gaan sporten/bewegen.					x
De wethouder, met sport in zijn/haar portefeuille, ontvangt sporter(s) en genodigden op het gemeentehuis en biedt sporter(s) een passend cadeau aan.					x
2. De gemeente ondersteunt kleinschalige sportevenementen met een incidentele subsidie.			x		

Op welke wijze handen en voeten wordt gegeven aan bovenstaande doelstellingen wordt uitgewerkt in een separate uitvoeringsnota. In de uitvoeringsnota worden de doelstellingen gespreid over de komende vier jaar, worden budgetten gekoppeld en worden meetbare resultaten benoemd.

Vooruitlopend op de uitvoeringsnota kan op dit moment wel al worden aangegeven dat het college de doelstellingen op het gebied van beweeg- en sportstimuleringsbeleid grotendeels wil realiseren door inzet van buurtsportcoaches. Hiervoor is dan ook reeds budget aangevraagd in de perspectiefnota 2018. Dit loopt vooruit op deze Beweeg- en sportvisie vanwege de rijksbijdrage (40% van de regeling) die reeds begin 2017 is aangevraagd en toegekend.

2 Context

2.1 Inleiding

Een fusie van drie gemeenten zorgt logischerwijs voor diversiteit. Voorafgaande aan een fusie wordt op verschillende wijzen beleid gevoerd, worden verschillende uitgangspunten gehanteerd en worden keuzes gemaakt op basis van de politieke kleur of lokale cultuur binnen een gemeente. Zo ook binnen de gemeenten Naarden, Bussum en Muiden/Muiderberg. De fusie, op 1 januari 2016, heeft gezorgd voor diversiteit binnen de gemeente Gooise Meren op het gebied van sportaccommodaties, sportstimulering en bijvoorbeeld de inzet van buurtsportcoaches.

Het gemeentebestuur wil enerzijds de unieke kenmerken van de kernen benoemen en waarderen, anderzijds moeten uiteenlopende richtlijnen en afspraken worden besproken. In het coalitieakkoord 2016-2018 is besloten om nieuw sportbeleid op te stellen en niet over te gaan tot een proces van harmonisering. Uiteraard dienen de diverse richtlijnen en afspraken uit het verleden hierin te worden benoemd en dienen keuzes te worden gemaakt welke richtlijnen en afspraken in de toekomst gaan gelden.

In deze nota wordt de ambitie voor de toekomst weergegeven, of ook wel de stip op de horizon. Waar willen we aan werken ten aanzien van sport en bewegen en wie heeft daarin welke verantwoordelijkheid. Deze nota geeft geen opsomming van concrete projecten, maar biedt de kaders om in de toekomst concrete projecten aan te toetsen. De concrete uitwerking op projectniveau en per jaar wordt gedaan in de uitvoeringsnota.

2.2 Uitgangspositie

Voordat wordt gestart met het opstellen van nieuw beleid vindt de gemeente het van groot belang om het verleden te benoemen. Welk beleid is door de drie gemeenten gevoerd? Welke afspraken liggen er vanuit het verleden? Welke besluiten zijn er in het (recente) verleden genomen die van invloed (kunnen) zijn op de toekomst? Vragen die ons bewust moeten maken van successen, ervaringen en expertise binnen de gemeente. Naast de terugblik, kijken we ook naar trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen.

Een uitgebreide weergave van de inventarisatie is te vinden in bijlage 1.

2.2.1 Terugblik voormalig beweeg- en sportbeleid

In deze paragraaf blikken we terug op hetgeen binnen de drie voormalige gemeenten al aanwezig was ten aanzien van beweeg- en/of sportbeleid.

De voormalige gemeente Naarden had geen specifiek sportbeleid opgesteld. In de voormalige gemeente Muiden was de 'Sportnota 2015, Groeiprognoses sportvoorzieningen & Conclusies en aanbevelingen naar de fusie' opgesteld. Deze sportnota was gericht op de groei van de sportbehoeften en daarmee de behoeften voor accommodaties naar aanleiding van de komst van twee nieuwe woningbouwprojecten in en nabij de gemeente Muiden, te weten de Bloemendalerpolder (ca. 1150 woningen) en de Krijgsman (ca. 1300 woningen). De rapportage had betrekking op voetbal (SC Muiden en SC Muiderberg), hockey (MHC Muiderberg), tennis (TV Hakkelaar) en de binnensport. De conclusies en aanbevelingen richtten zich op sportaccommodaties. De voormalige gemeente Muiden had verder geen specifiek sportbeleid opgesteld. In de voormalige gemeente Bussum was het sportbeleid vastgelegd in de sportnota 'Sportief Bussum 2012 -2016'. Daarvoor was er de "Sportnota Bussum in beweging 2006-2011".

Het sportbeleid van Bussum kende twee hoofdpijlers: sportstimulering en accommodatiebeleid. De doelstellingen uit de sportnota 'Sportief Bussum 2012-2016' waren als volgt geformuleerd:

- De gemeente Bussum heeft een faciliterende rol in de zin van het creëren en in stand houden van sportaccommodaties en het ondersteunen van sportverenigingen.
- De gemeente Bussum heeft een rol als regisseur vanuit haar verantwoordelijkheid voor een optimale ruimtelijke inrichting van het gemeentelijk grondgebied en vanuit gelieerde beleidsterreinen zoals jeugdbeleid, gezondheidsbeleid, speelplaatsenbeleid en Wmo.
- De gemeente Bussum faciliteert algemene voorzieningen voor iedereen want iedereen moet aan de samenleving kunnen meedoen. Wanneer nodig kan extra inspanning door de gemeente bijdragen aan de aansluiting met de samenleving van bepaalde doelgroepen die daar op eigen kracht moeite mee hebben. Echter, het initiatief dient vanuit de samenleving te komen.
- De gemeente Bussum blijft sportbeoefening door haar inwoners stimuleren, omdat sport bijdraagt aan de gezondheid en de sociale ontwikkeling en activering. Investeren in sportvoorzieningen betekent investeren in gezondheid en in sociale contacten.
- Bewegingsstimulering levert een bijdrage aan een groot aantal speerpunten op het gezondheidszorgbeleid, zoals bewegingsstimulering en eenzaamheidspreventie voor ouderen, het tegengaan van het toenemend overgewicht bij jongeren en de bewegingsarmoede onder minima.
- Sportstimulering betekent dus enerzijds het stimuleren van inwoners in het algemeen en anderzijds extra inzet op bepaalde doelgroepen. Omdat deze doelgroepen extra (financiële) ondersteuning behoeven om te kunnen sporten, ofwel omdat er een preventief effect te behalen valt, ofwel omdat een doelgroep een bewegingsachterstand kent. Van de overige inwoners kan worden aangenomen dat het algemene sportaanbod zoals dit door de gemeente wordt gefaciliteerd voldoende mogelijkheden biedt om in hun behoefte te voorzien.

Sportaccommodaties

Om inzichtelijk te maken welke overeenkomsten en verschillen er zijn tussen de voormalige gemeenten wordt hieronder op diverse thema's aangegeven welke ambities waren opgenomen in de beleidsdocumenten, contracten en overeenkomsten.

Beheervormen binnensport

Bussum:	Veel gymzalen en sporthal + zwembad de Zandzee worden geëxploiteerd door Sportfondsen-Bussum B.V.
Muiden/Muiderberg:	De gymzalen in Muiden, waarvan 1 ondergebracht in een multifunctionele accommodatie, worden beheerd door de gemeente en 1 door een school.
Naarden:	Alle binnensportlocaties en zwembad (op gymzaal de Kroon na) worden geëxploiteerd door Sportfondsen-Naarden B.V.

Onderhoud binnensport

Bussum:	Door de exploitant Sportfondsen B.V., gemeente financiert. Overige gymzalen door de eigenaren (Voortgezet Onderwijs scholen).
Muiden/Muiderberg:	2 gymzalen door de gemeente en 1 gymzaal door PC Hoofdschool.
Naarden:	Door de exploitant Sportfondsen B.V., gemeente financiert. Gymzaal de Kroon door de gemeente.

Staat en functionaliteit binnensport

Bussum:	Op basis van evaluatie met Sportfondsen B.V.
Muiden/Muiderberg:	Functionaliteit van huidige gymzalen zijn slecht te noemen. Afmetingen zijn gedateerd en 1 gymzaal wordt gesloopt. Betekent dat er maar één gymzaal voor gebruik overblijft. Wel ligt het plan er voor een nieuwe sporthal op de Bredius gronden.
Naarden:	Op basis van evaluatie met Sportfondsen B.V.

Duurzaamheid binnensport

Bussum:	Ambities opgenomen in de nota 'Bussum Bewust'.
Muiden/Muiderberg:	Geen informatie bekend.
Naarden:	Geen informatie bekend.

Contracten, overeenkomsten en rechten buitensport

Bussum:	Belast verhuur aan de beheerstichtingen die weer belast verhuren aan gebruikers /recht van opstal.
Muiden/Muiderberg:	Huurovereenkomsten tussen gemeente en vereniging.
Naarden:	Gelegenheid geven tot sportbeoefening (sportcomplex Naarden), recht van opstal (Roeivereniging Naarden), recht van erfpacht (tennisverenigingen).

Onderhoud buitensport

Bussum:	Beheerstichtingen (en/of verenigingen) krijgen een zogeheten veldvergoeding voor dagelijks onderhoud en jaarlijks grootonderhoud van de accommodatie.
Muiden/Muiderberg:	Geen informatie bekend.
Naarden:	Gemeente onderhoudt volledig sportcomplex Naarden, los van de tennisbanen (alleen groot onderhoud voor een deel van de aanwezige deel banen).

Staat en functionaliteit buitensport

Bussum:	Wordt bepaald op basis van het driejaarlijks onderzoek van GrontMij (Sweco).
Muiden/Muiderberg:	Goede staat – ontwikkeling: Veelal nieuwe accommodaties of plannen voor nieuwe accommodatie o.b.v. onderzoek (SC en MHC Muiderberg, SC Muiden en tennisvereniging de Hakkelaars).
Naarden:	Sportcomplex Naarden is in goede staat. Net als de accommodaties van de roeivereniging en scouting Olav.

Duurzaamheid buitensport

Bussum:	Ambities opgenomen in de nota 'Bussum Bewust'.
Muiden/Muiderberg:	Geen informatie bekend.
Naarden:	Geen informatie bekend.

Openbare ruimte

Bussum:	Het verbinden en verknopen van bestaande fiets- en wandelpaden.
Muiden/Muiderberg:	Geen informatie bekend.
Naarden:	Het verbinden en verknopen van bestaande fiets- en wandelpaden.

Een uitgebreide inventarisatie van het sportaccommodatiebeleid van de voormalige gemeenten is opgenomen in bijlage 2.

Bewegings- en zwemonderwijs

In de nota lokaal gezondheidsbeleid Naarden 2012 -2105 stond: "Er zijn extra middelen voor bewegingsonderwijs in Naardense Basisscholen ingezet". Er zijn vanaf schooljaar 2015-2016 buurtsportcoaches (2 fte) ingezet als vakdocent lichamelijke opvoeding.

In de sportnota 'Sportief Bussum 2012 -2016' stond: "De gemeente Bussum stimuleert sport en beweging van de jeugd binnen het basisonderwijs door het faciliteren van gymlocaties en van het vervoer naar gymlocaties indien noodzakelijk en naar het schoolzwemmen basisonderwijs". In de praktijk financiert de gemeente een deel van het busvervoer naar het zwembad en is er een overeenkomst met het zwembad over het gebruik van het zwemwater ten behoeve van het schoolzwemmen.

Vanuit de Wet op het Primair Onderwijs en Wet op het Voortgezet Onderwijs faciliteert de gemeente de accommodaties voor bewegingsonderwijs. Scholen krijgen de accommodaties beschikbaar gesteld op basis van het aantal leerlingen. In het Primair Onderwijs worden veelal losse gymzalen, door meerdere basisscholen, gebruikt. In het Voortgezet Onderwijs zitten de gymzalen meestal in of aan de school.

Topsport

Met betrekking tot topsport, talentontwikkeling en topsportevenementen is het volgende beleid gevoerd:

- Er zijn geen topsportevenementen in de kernen aanwezig.
- Er was geen specifiek beleid t.a.v. topsport, topsporters en talenten aanwezig in de kernen.

In "Sportief Bussum" wordt het volgende ten aanzien van topsport benoemd: "Er wordt geen topsportbeleid gevoerd. Er zijn wel sportverenigingen die op topniveau presteren. In voorkomende gevallen heeft dat invloed op het accommodatiebeleid".

In bijlage 3 (Inventarisatie huidig beleid VWS en OCW) wordt het landelijk beleid beschreven, evenals de beschikbare middelen.

2.2.2 Beleidskaders Gooise Meren

Landelijk heeft er een verschuiving plaatsgevonden van verzorgingsstaat naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen; werken, het hebben van sociale contacten, het deelnemen en bijdragen aan de maatschappij. Inherent hieraan leidt het hebben van meer regie en verantwoordelijkheid van inwoners op het bestuurlijk beleid tot een andere vorm van inwonerparticipatie. Deze revolutie wordt goed geïllustreerd door het credo: van 'zorgen voor', naar 'zorgen dat..'. In het coalitieakkoord (2016-2018) "Verbonden in verscheidenheid" wordt op hoofdlijnen gestreefd naar het stimuleren van betrokkenheid van inwoners en organisaties voor hun leefomgeving en voor elkaar, aansluitend bij de landelijke trend. Centraal daarbij staat dat iedereen in de samenleving kan 'meedoen'. In het coalitieakkoord staat de volgende visie beschreven: "*Gooise Meren is een gemeente met een aantrekkelijke woonomgeving met een hoog voorzieningenniveau, waarbij de identiteit van de vier kernen (Bussum, Muiden, Muiderberg en Naarden) behouden blijft. Betrokkenheid en eigen verantwoordelijkheid van inwoners zijn hierbij de belangrijkste kernwoorden.*" Deze visie geeft ook richting aan deze Beweeg- en sportvisie. De Gooise Meren wil een gezonde gemeente zijn waarbij het verenigingsleven een verbindend element in de gemeenschap is. Meedoen en ontmoeten is de leus.

In 2016 telt de gemeente Gooise Meren rond de 56.670 inwoners en is de fusiegemeente een grotere speler in de regio Gooi en Vechtstreek. Er vestigen zich jaarlijks meer inwoners in de gemeente dan dat er vertrekken, maar het sterftecijfer ligt in de gemeente Gooise Meren hoger dan het geboortecijfer. De gemeente heeft te maken met een grijze druk van 34.8% ten opzichte van een groene druk van 32.2%. Dat betekent dat in verhouding tot de beroepsbevolking van de gemeente (20-64 jaar oud) het aantal personen van 65 jaar of ouder groter is dan het aantal jongeren tussen de 0-19 jaar oud. Ook de demografische druk (de som van de grijze & groene druk) ligt vergeleken met het landelijk gemiddelde hoog. De cijfers laten zien dat er de afgelopen 5 jaar sprake is van een (licht) dalende groene druk (-0.2%) en een stijgende grijze druk (+0.7%) (met een lichte daling in grijze druk sinds 2015).

Muiderberg kampt met een tekort aan sociale woningbouw en starterswoningen. Jongeren trekken veelal weg naar woningen in de directe omgeving. In Muiden zal de aankomende jaren het inwonersaantal verdubbelen vanwege de nieuwbouwprojecten Krijgsman en Bredius.

In de wijk Ooster- en Westereng in Bussum en het postcodegebied rondom Keverdijk in Naarden woont volgens de wijkscan een tamelijk hoog percentage niet-westerse allochtonen ($\geq 9\%$). Volwassenen in deze wijken hebben doorgaans een hoger risico op overgewicht ($\geq 9\%$), vaker problemen met rondkomen (24-33%) en lopen een groter risico om eenzaamheid te ervaren. In het Muidense postcodegebied valt op dat er vergeleken met de rest van de gemeente een bovengemiddeld percentage van de volwassenen zware drinkers zijn en een groep (zeer) ernstig eenzame senioren.

Aan de hand van de Nederlandse Norm voor Gezond Bewegen (NNGB) wordt door de GGD gekeken hoe het is gesteld met de leefstijl van de inwoners van Gooise Meren. Meer dan 51% van de Muiderbergse volwassenen beweegt te weinig volgens de NNGB. Voor Naarden, Muiden en Bussum ligt dit grotendeels onder de 40%. De senioren die te weinig bewegen bevinden zich met name in drie Bussumse wijken en postcodegebied Minister park in Naarden.

Beleidsplan Sociaal Domein

Het sociaal domein is een dusdanig omvattend begrip, dat het ook aan voorheen meer losstaande beleidsterreinen zoals cultuur en sport linkt. Sport en bewegen hebben namelijk een belangrijke preventieve werking in het kader van een gezonde leefstijl (p.16) en dit is een belangrijk element binnen het sociaal domein.

De doelstelling dat iedereen kan meedoen, ook op sportief niveau, vertaalt zich in de wens om ervoor te zorgen dat kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen in hun eigen omgeving kunnen spelen, sporten, of gewoon bewegen, naar school gaan, werken, uitgaan, etc. De toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding (sport/spel) in de buurt voor kwetsbare jongeren wordt benadrukt in meerdere beleidsnota's.

Subnota Grip op het bestaan

Het doel van alle hulp is dat inwoners (weer) in staat zijn zelfstandig vorm te geven aan het eigen bestaan: de ondersteuning versterkt de autonomie, herstelt verbondenheid en vergroot competenties (p. 59). Sport en bewegen wordt ingezet als middel om eerdergenoemd doel te faciliteren. De gemeente heeft hiervoor reeds enkele regelingen/fondsen, die niet direct gerelateerd zijn aan bijzondere bijstand, welke de link leggen met sport en bewegen, zoals het Doe-Budget en het Jeugd sportfonds.

Subnota Passend onderwijs en afstemming jeugdhulp

Gemeenten kunnen in de school een aanvulling bieden op wat de school aan ondersteuning biedt. Zo wordt er door de JGZ (door de gemeente gefinancierde organisatie) aandacht besteed aan leefstijl. Sport, bewegen en een gezond gewicht zijn onderdelen van leefstijl waarop gefocust wordt en die gestimuleerd worden (p. 10). Een voorbeeld hiervan is het voornemen om JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht) te introduceren binnen de gemeente.

Subnota De toegankelijke samenleving

De doelstelling is dat alle inwoners kunnen deelnemen aan de samenleving en hun talenten en vaardigheden in kunnen zetten voor zichzelf en hun omgeving. Elk mens moet kunnen (...), sporten, deelnemen aan activiteiten, vrienden maken en houden (p. 8).

Er zijn verschillende sportverenigingen in de gemeenten die sporten toegankelijk maken voor mensen met beperkingen of een laag inkomen. Sportservice Noord-Holland faciliteert de toegankelijkheid van sport in de gemeente met haar activiteiten in het kader van het samenwerkingsverband Uniek sporten (voorheen Aangepast sporten genoemd) in het Gooi (p. 33). Ook is het goed ontsluiten van informatie over de toegankelijkheid in Gooise Meren een belangrijk aandachtspunt. Samen met belanghebbenden en de koepel leder(in) onderzoekt de gemeente bij welke onderwerpen knelpunten in de beschikbaarheid van informatie bestaan. Daarna wordt er bekeken welke mogelijkheden er zijn en of en hoe de gemeente hierin zou kunnen faciliteren (p.19).

Subnota basisvoorzieningen op orde

In Gooise Meren bestaat een aanbod van sociaal-culturele activiteiten die bijdragen aan uiteenlopende doelstellingen onder andere het vergroten van de zelfredzaamheid, een gezond(er) beweeg-, eet- en leefpatroon, het aangaan van sociale contacten en het bijdragen aan de samenleving. De activiteiten dragen bij aan de leefbaarheid en sociale samenhang in de wijk en spelen een rol bij het voorkomen van

eenzaamheid en isolement, maar zij raken ook andere terreinen zoals bijvoorbeeld sport en gezondheid (p.14).

In het kader van preventie, eigen kracht van inwoners en zelfredzaamheid is het ook belangrijk dat (basis)voorzieningen goed herkenbaar en zichtbaar zijn. Het is belangrijk dat sociaal werkers bereikbaar zijn op bijvoorbeeld scholen, buurthuizen maar ook sportaccommodaties (p.17). Dit zijn de aangewezen locaties om hulpvragen te signaleren. Het zijn plekken waar inwoners vanzelf komen en waar de drempel aanzienlijk lager is dan bij een hulpinstantie. Sportverenigingen hebben zo een belangrijke signalerende functie.

Subnota inwoners aan zet

In deze nota wordt de veranderende rol van de gemeente beschreven. Van stevig vasthouden en regelen naar loslaten en taken overdragen aan de samenleving. Ook op het gebied van sport kan de gemeente meer het initiatief bij inwoners laten. Dit kan door minder regels te stellen en erop te vertrouwen dat inwoners deze zaken goed oppakken en aldus meerwaarde creëren voor de samenleving. Een gemeente die er niet is om zelf een richting uit te stippelen, maar een gemeente die zich aansluit bij de richting die inwoners actief hebben ontwikkeld (p.8).

Subnota het perspectief van de inwoner

Uit het overzicht van de belangrijkste resultaten van de interactieve beleidsontwikkeling die ten grondslag heeft gelegen aan de sociaal domeinnota's komen twee nadrukkelijke wensen naar voren van inwoners in relatie tot sport. Zo zouden cultuur, sport en onderwijs voor iedereen moeten zijn, een leven lang (p. 5). Ook moet vrijetijdsbesteding (sport/spel) in de buurt toegankelijk gemaakt worden voor kwetsbare jongeren (p.5).

Vastgoed- en Accommodatiebeleidsplan Gooise Meren (in ontwikkeling)

Ieder vastgoedcluster heeft eigen specifieke thema's waarbij specifieke kennis vereist is. Sportaccommodaties vragen specifieke kennis en wie zich bezig houdt met schoolgebouwen moet de onderwijswetgeving kennen. Naast de kennis vanuit verschillende beleidsvelden is expertise nodig vanuit de vakdisciplines; financieel en technisch op het gebied van beheer en onderhoud. Daarnaast vraagt de exploitatie van vastgoed om kennis van facilitair management; bijvoorbeeld op het gebied van verhuurprijzen en -contracten. Elk gebruik kent eigen eisen met betrekking tot bijvoorbeeld bouwvoorschriften en brandveiligheid.

Sport- en recreatie

De gemeente is eigenaar van alle accommodaties voor openluchtsport in Gooise Meren, en van alle openbare zwembaden en sporthallen. Beheer en exploitatie van sportcomplex de Zandzee is risicodragend belegd bij Sportfondsen Bussum. In een aantal gevallen is het beheer en de exploitatie van openlucht sportaccommodaties belegd bij beheerstichtingen, soms treedt de gemeente als beheerder op. De gemeente betaalt in het geval dat zij het beheer niet voert, een onderhoudsvergoeding aan de beheerstichtingen en de beheerstichtingen betalen in de meeste

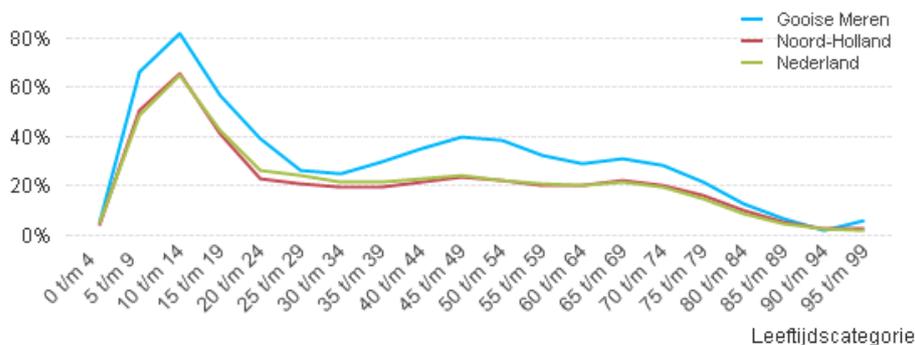
gevallen huur aan de gemeente. Sommige opstallen op de accommodaties zijn eigendom van de beheerstichtingen, zoals kantines en kleine bouwwerken.

Het sportbeleid berust niet op een expliciete wettelijke grondslag, het gaat om lokaal beleid, met een impliciete koppeling naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

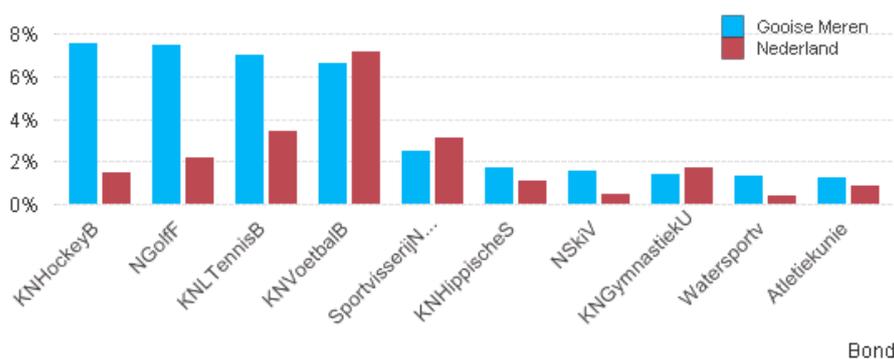
2.2.3 Sportdeelnamecijfer

De gegevens in deze paragraaf komen voort uit de KISS (kennis- en informatiesysteem sport) rapportage van het NOC-NSF (Peiljaar: 2015). De paragraaf geeft een weergave van de ledenpercentages bij sportbonden in Gooise Meren ten opzichte van Nederland en Noord-Holland. Tevens wordt een overzicht gegeven van de ledenaantallen van de 10 grootste sportbonden in Gooise Meren.

Over de hele bevolking genomen is het ledenpercentage in Nederland 25,8%. In de provincie Noord-Holland betreft dit 24,9% en in de gemeente Gooise Meren is dit 36,7%. In deze gemeente hebben dus naar verhouding meer mensen een lidmaatschap bij een sportvereniging, welke is aangesloten bij een sportbond. Zie onderstaande grafiek.

Het ledenpercentage onder mannen in gemeente Gooise Meren is (44,6%) ten opzichte van landelijk (33,7%). Het ledenpercentage onder vrouwen in gemeente is (29,3%) ten opzicht van landelijk (18,1%).

De vier bonden met duidelijk de meeste leden in Gooise Meren zijn de KNHB (hockey; 5121 leden), de NGF (Golf; 5008 leden), de KNLTB (Tennis; 4709 leden) en de KNVB (voetbal; 4482 leden). Daarna volgt de Sportvisserij Nederland (1657; leden), de KNHS (Hippisch; 1138 leden), NSV (Ski vereniging; 1036 leden), de KNGU (Gymnastiek; 952), de Atletiekunie (851 leden) en het Watersportverbond (849 leden). Bovenstaande tabel geeft het ledenaantal van de top 10 grootste sportbonden in de gemeente Gooise Meren weer in vergelijking met de rest van Nederland. Overduidelijk is dat hockey, golf en tennis in Gooise Meren meer wordt beoefend dan in de rest van Nederland.

2.3 Trends en ontwikkelingen

Hieronder worden enkele landelijke trends en ontwikkelingen benoemd die invloed hebben op het vakgebied sport en bewegen.

Vergrijzing

De afgelopen dertig jaar is de gemiddelde leeftijd van de Nederlandse bevolking met zes jaar toegenomen. De komende decennia zal dit nog verder oplopen, doordat er naar verhouding meer 65-plussers komen en doordat de Nederlander steeds ouder wordt.

- Ouderen doen minder aan sport dan jongeren. Dit wordt voor een deel gecompenseerd door cohortvervanging: mensen die nu 55 jaar zijn, doen meer aan sport dan de 55-jarigen van twintig jaar geleden.
- Ouderen besteden wel meer tijd aan bewegen dan jongeren: ze fietsen en wandelen meer en zijn vaker actief met tuinieren of klussen. De vergrijzing kan daardoor een positief effect hebben op het voldoen aan de beweegnormen.
- De verhoogde pensioenleeftijd zal deze trend enigszins drukken: als ouderen langer blijven werken zullen zij meer zitten en minder bewegen.

Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau van de bevolking neemt nog steeds sterk toe. De verwachting is dat dit een positieve invloed heeft op de toekomstige sportdeelname. Vooral de huidige generatie 65-plussers is nu veelal laagopgeleid, door cohortvervanging wordt dit aandeel in de toekomst kleiner.

Minderheden

Minderheden krijgen een steeds groter aandeel in de Nederlandse maatschappij. Vooral de eerste generatie niet-westerse minderheden doet duidelijk minder aan sport. We zien echter dat de tweede generatie vaker aan sport deelneemt. Onderzoek laat tevens zien dat als ouders van minderheden zelf aan sport doen, de kans op sportdeelname van de kinderen duidelijk toeneemt.

Welvaartniveau

Het aantal huishoudens dat in armoede leeft is de afgelopen jaren toegenomen. De sociale participatie, waaronder sport, is lager in deze groep. Kinderen die opgroeien in armoede hebben ook op latere leeftijd een grotere kans op sociale deprivatie. De sporteconomie zal licht groeien in de komende jaren evenals de werkgelegenheid in sport.

Gezinsindeling

Veel sportactiviteiten vinden in gezinsverband plaats. Dat geldt vooral voor activiteiten als wandelen en fietsen. De toename van eenpersoonshuishoudens kan een negatief effect op de sportdeelname hebben. Toenemend gebruik van communicatiemiddelen kan dit effect wellicht verkleinen.

Individualisering en flexibilisering

Nederlanders bepalen steeds vaker zelf wanneer, waar en met wie ze sporten. We leven in de tijd van individualisering. Dit betekent dat mensen in toenemende mate de autonomie hebben hun leven in te richten naar eigen goeddunken. Die individualisering is ook terug te zien in sportdeelname.

Sport als leefstijl

Beleving wordt steeds belangrijker in onze maatschappij, mensen gaan niet alleen meer naar een wedstrijd om sport te kijken, maar gaan voor een totaalbeleving.

- Dit is terug te zien in het aanbod van evenementen: zowel het aantal grote als kleine evenementen neemt toe. Het belang van de sport wordt vaak verknoopt met de verwachte opbrengst voor de gemeente of regio (citymarketing).
- Er is de verwachting dat de vrije tijd in toenemende mate een zoektocht naar belevenissen wordt en een manier om uiting te geven aan de eigen identiteit en leefstijl. Sport, recreatie, ontspanning en vermaak gaan steeds meer door elkaar lopen.
- We zien een toename van de zogenaamde leefstijlsporten, zoals wind- en golfsurfen, snowboarden, parkour en capoeira.

- Sporten, sportproducten en het volgen van sportevenementen passen steeds meer binnen de leefstijl van de consument. Dit heeft een impact op de sporteconomie die naar verwachting in de (nabije) toekomst licht zal groeien.

Vrijetijdbesteding

Om met sport bezig te kunnen zijn als beoefenaar, vrijwilliger of bezoeker heb je vrije tijd nodig. Men heeft de afgelopen jaren meer vrije tijd gekregen, maar er zijn diverse ontwikkelingen die hierop aanspraak maken.

- De tijdsbesteding aan media is de afgelopen jaren toegenomen. Vooral televisiekijken is gegroeid maar ook de tijd die men achter de computer doorbrengt.
- Vanuit beleid is er veel aandacht voor burgerparticipatie. De hoop is dat mensen vanwege een zich terugtrekkende overheid zelf taken zullen oppakken.
- De arbeidsparticipatie is de afgelopen jaren niet gegroeid. Met het opkrabbelen van de economie zou dit de komende jaren wel kunnen veranderen, waardoor de vraag is hoe de arbeidsparticipatie zich dan verhoudt tot de vrije tijd van mensen.

Technologische ontwikkelingen en de invloed van sociale media

- Het toenemend belang van sociale media in het leven van de Nederlander zal er toe leiden dat mensen steeds makkelijker afspraken maken om te gaan sporten en prestaties gaan vergelijken met elkaar. Anderzijds kan meer mediagebruik ook inactief gedrag uitlokken.
- Door de komst van nieuwe technologische middelen zoals smartphones en wearables zullen mensen steeds meer informatie over hun eigen (sport)prestaties en gezondheid meten, monitoren en delen.
- Games zullen steeds meer gebruikt worden om bewegen aantrekkelijker, toegankelijker en persoonlijker te maken.
- Doordat individuele sporters steeds vaker hun prestaties en gezondheid bijhouden komt er meer data beschikbaar die kan bijdragen aan de kennis over sportdeelname en beweeggedrag.
- Technologische ontwikkelingen brengen ook nieuwe mogelijkheden tot passieve consumptie en inactief gedrag met zich mee, en kunnen dus zowel een kans als bedreiging vormen voor de sport.
- Technologische ontwikkelingen bieden ook kansen voor het volgen van sport via de media. Grotere toegankelijkheid en personificatie van aanbod zal de individuele interesses beter voeden. Aannemelijk is dat de rol van media verder verandert van passief naar meer actief.

2.3.1 Mogelijke gevolgen van de ontwikkelingen per onderwerp

Sportaccommodaties

Het aantal sportaccommodaties zal in de toekomst niet dalen of stijgen. Wel is er een verschuiving te verwachten van het soort accommodaties en de locaties.

- Naar verwachting zal het aantal voetbalvelden en basketbalhallen afnemen, terwijl de vraag naar golf, fitness en andere sporten zal toenemen.
- Veel zwembaden worden nu al gesloten, omdat de interesse voor de zwemsport afneemt.
- Veel sportaccommodaties zullen in de toekomst van publiek naar privaat gaan, vanwege de commercialisering van het vrijetijdsaanbod. Daarnaast openen private partijen nieuwe sportaccommodaties.
- De laatste jaren zijn voor outdoorsporten indooraccommodaties geopend zoals klimhallen, skipistes en skatebanen.

Omgeving

De omgeving zal steeds beweegvriendelijker worden. Door de toename van de ongeorganiseerde sport is er minder behoefte aan sportaccommodaties en komt de openbare ruimte steeds meer in beeld als locatie voor sport, bewegen en actieve vormen van recreatie. Denk hierbij aan (autovrije) wandelzones en (hard)looppaden.

- Door de groei van de bevolking neemt de druk op de vrije ruimte toe. Dit betreft voornamelijk steden en dichtbebouwde gebieden. De druk op de vrije ruimte leidt tot intensivering van de beschikbare ruimte. Tegelijkertijd is er ook sprake van leegloop van perifere gebieden.
- De toegenomen behoefte aan beleving van de samenleving biedt kansen voor het beweegvriendelijk maken van de omgeving. Recreatie, ontspanning, vermaak en sport gaan steeds meer vervlechten.

- Big data en technologische middelen bieden veel mogelijkheden om omgevingen meer beweegvriendelijk te maken. Apps op smartphones vergroten de bruikbaarheid en vindbaarheid van een omgeving. Gamification is in opkomst. In de openbare ruimte zullen steeds meer technologische elementen voorkomen, zoals interactieve games, die ons vermaken en laten bewegen.
- De aandacht voor gezondheid is toegenomen in de maatschappij. De gevolgen van de obesogene samenleving (omgeving die uitnodigt tot eten en weinig bewegen) zijn de afgelopen jaren duidelijk geworden. De laatste jaren is sport en bewegen zichtbaarder geworden in de openbare ruimte, doordat gemeenten fors hebben geïnvesteerd in openbare sport- en speelruimtes zoals Cruyff Courts, outdoorfitnessplaatsen en gezonde schoolpleinen. Vanuit milieuoogpunt is er veel aandacht voor het bevorderen van actief transport (lopen en wandelen).

Sportdeelname en beweegnorm

Tot 2030 zal sportdeelname ongeveer gelijk zal blijven. Wel zal er een verschuiving plaatsvinden naar andere typen sport dan nu populair zijn, voornamelijk naar meer individuele sporten.

- De verwachting is dat in 2030 mensen minder zullen sporten bij een sportclub en meer in individueel verband of in zelfgeorganiseerde groepen. Het sportaanbod zal zich aan de vraag aanpassen, wat al terug te zien is in de groei van het aantal fitnessscholen.
  - Uit de modellering blijkt dat het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging tussen 2006 en 2014 is gedaald met ruim 11%. Deze daling is vooral zichtbaar bij mensen tussen de 40 en de 70. Bij kinderen tot 10 jaar is wel een stijging te zien in sportlidmaatschap. Er van uitgaande dat de daling in de toekomst doorzet en daarbij rekening houdend met toekomstige veranderingen in de bevolkingsopbouw, zal het aandeel mensen dat lid is van een sportvereniging dalen naar bijna 19% in 2030.
- Beweegnorm: Het aandeel van de bevolking dat voldoet aan de beweegnorm zal licht stijgen tot 2030.
- Tot 2030 zijn mensen net zo lichamelijk actief als nu en tot 2030 zullen we evenveel zitten als vandaag de dag.
- Het aantal uren bewegingsonderwijs in het primair onderwijs (po) zal gelijk blijven of licht stijgen.
- Het aantal uren bewegingsonderwijs in het voortgezet onderwijs (vo) zal gelijk blijven.

Tevredenheid sport- en beweegaanbod

De tevredenheid met het sport- en beweegaanbod zal tot 2030 iets zal dalen.

- Ouderen en migranten zullen andere wensen hebben op het gebied van sport dan de rest van de bevolking. De verwachting van de experts is dat het tijd kost het aanbod aan te passen aan de wensen van deze groepen, waardoor de tevredenheid af zal nemen.
- In gebieden met demografische krimp dreigen sportvoorzieningen te verdwijnen door het wegvallen van het draagvlak; de voorzieningen voor de resterende bevolking komen op grotere afstand te liggen.
- Toenemende commercialisering van het sportaanbod kan er toe leiden dat er meer aanbod van sportvoorzieningen ontstaat (fitnesscentra; maar ook bootcamps en survival runs in parken). Dit kan leiden tot hogere tevredenheid over het sportaanbod.
- Individualisering en het groeiend belang van beleving kunnen er toe leiden dat de vraag niet meer goed aansluit bij het aanbod.

- De belangrijkste drijvende krachten die van invloed zijn op tevredenheid met sportvoorzieningen zijn politieke factoren. Als in de komende jaren verder wordt bezuinigd op sport dan kan dit leiden tot minder aantrekkelijke accommodaties of tot het sluiten ervan.

Veilig sportklimaat

Het is lastig in te schatten hoe veilig het sportklimaat in de toekomst zal zijn.

- Bij het veilig sportklimaat gaat het om of mensen zich veilig voelen bij sportevenementen en of mensen wel eens wangedrag hebben gezien of meegemaakt binnen de sport. Het is subjectief: wat hebben mensen zelf ervaren? Het veilig-voelen binnen de sport kan daardoor ook afhankelijk zijn van wat mensen in de media hebben gezien of gelezen: beeldvorming is bij deze indicatoren erg bepalend.
- Een belangrijke factor die van invloed is op het veilig sportklimaat is de sportcultuur. Op dit moment is er verharding zichtbaar in de sportwereld: omgangsvormen worden ruwer en assertiever. Het is onzeker hoe dit zich in de toekomst zal voortzetten.
- Verharding van de sportcultuur kan deels worden tegengegaan door commitment en professionalisering vanuit de rijksoverheid, gemeenten, bonden en sportaanbieders. Goede bestuurders in een vereniging, een breed kader met oor voor het bestuur en een actief beleid op veilig sportklimaat, zullen ertoe leiden dat meer mensen zich veilig voelen in de sport. Veiligheid wordt al steeds belangrijker.

Vrijwilligerswerk

- Vrijwilligerswerk zal de komende jaren gelijk blijven of licht dalen. Dit heeft vooral te maken met demografische ontwikkelingen, individualisering, het toenemende belang van flexibiliteit onder potentiële vrijwilligers en de vraag naar vrijwilligers op andere gebieden.
- De komende jaren is de verwachting dat het vrijwilligerswerk gelijk zal blijven of licht zal dalen. De eventuele daling heeft te maken met de groei van groepen die over het algemeen minder vrijwilligerswerk doen, namelijk ouderen en niet-westerse migranten en met de afname van het sporten in clubverband.
- Ook zal er een groeiende vraag ontstaan naar vrijwilligers op andere gebieden (mantelzorg, buurtparticipatie etc.). Dit zou wel eens ten koste kunnen gaan van vrijwilligerswerk in de sport.
- Zekerder is dat het karakter van vrijwilligerswerk zal veranderen. Potentiële vrijwilligers vragen steeds meer flexibiliteit, ze zullen steeds vaker 'hoppen' tussen verschillende vrijwilligersklussen. De vraag is in hoeverre sportclubs hierop kunnen inspelen.
- De Nederlander gaat steeds meer in ongeorganiseerd verband sporten. Door deze individualisering zal er minder vraag zijn naar de 'traditionele' vrijwilligers. Anderzijds kan het zelf organiseren van een sportactiviteit of evenement mogelijk ook worden gezien als een vorm van vrijwilligerswerk.

Meer gevolgen van de genoemde trends en ontwikkelingen staan beschreven in bijlage 4.

2.4 Mate van participatie

Het gemeentebestuur heeft voorafgaande aan het opstellen van de Sport- en beweegvisie de wens geuit deze samen met inwoners en betrokken partijen op te stellen en heeft in het proces een vragende, stimulerende en enthousiasmerende rol op zich genomen. Vooraf is de ambitie geuit om een verregaande vorm van participatie te hanteren.

De verslagen van de verschillende participatiebijeenkomsten zijn opgenomen in bijlage 5.

3 Gemeentelijke visie

De gemeente Gooise Meren hanteert de volgende visie ten aanzien van bewegen en sporten:

De gemeente Gooise Meren draagt bij aan een duurzame en toegankelijke beweeg- en sportinfrastructuur voor haar inwoners, stimuleert (sportief) bewegen van kwetsbare inwoners en ondersteunt (sport)aanbieders tot betrokken en vitale organisaties.

3.1 Gemeentelijke rollen

Faciliteren

Om alle inwoners de gelegenheid te geven om te sporten en/of bewegen draagt de gemeente bij aan voldoende, kwalitatief goede, duurzame en toegankelijke sportaccommodaties en een sportieve buitenruimte.

Ondersteunen

Inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport, worden door de gemeente ondersteund bij het maken van een keuze en/of de toeleiding naar sportaanbod.

Sportverenigingen hebben een belangrijke rol binnen de gemeente. De gemeente waardeert de inzet van sportverenigingen zeer en ondersteunt hen daarom door middel van kennisdeling en informatievoorziening.

Stimuleren

De gemeente wil stimuleren dat (sport)aanbieders, die zich bewust zijn van hun maatschappelijke rol, meer sport-/beweegaanbod gaan aanbieden aan inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport.

Verbinden

De expertise en kennis, aanwezig bij onze sportaanbieders, (sport)organisaties en de gemeente, is groot en veelzijdig. Het maken van goede verbindingen zorgt voor kennisdeling, met als doel het kwaliteitsniveau van de sport binnen de gemeente te verhogen.

Inspireren

Inspirerende voorbeelden bieden hoop en toekomst. De gemeente wil inspirerende voorbeelden gebruiken om meer inwoners te enthousiasmeren en stimuleren om te gaan sporten/bewegen.

3.2 Afbakening

De visie van gemeente geeft richting aan de ambities en doelstellingen voor de komende jaren. Voorwaardelijk voor hoge sportdeelname binnen de gemeente is een goede sportinfrastructuur. Zowel de ongeorganiseerde als de georganiseerde sporter wordt zo in de gelegenheid gesteld om te gaan bewegen of sporten. Naast de sportinfrastructuur vindt de gemeente de sportverenigingen erg belangrijk. Binnen sportverenigingen zijn sociale structuren en netwerken zeer belangrijk, mensen spreken elkaar aan op gedragsregels en de geldende normen en waarden, bieden elkaar de helpende

hand waar nodig en is het mogelijk om je te ontwikkelen op vaardigheden en competenties. Denk aan een trainer die voor het eerst een groep jonge voetballers traint of iemand die bestuurswerk oppakt. Hierom wil de gemeente de sportvereniging een centrale rol geven in deze sportvisie en vindt de gemeente het belangrijk om (nieuwe) initiatieven voor specifieke groepen te verbinden aan "regulier/bestaand" sportaanbod en/of sportvereniging. Vooraf dient er de intentie te zijn om de specifieke groep(en) een vaste plek te geven binnen het reguliere sportaanbod/de sportverenigingen. Bij iedere vorm van ondersteuning, stimulering of verbinding zal de duurzame inbedding binnen de bestaande sport een vereiste zijn als uitgangspunt.

In de visie geeft de gemeente aan dat de gemeente kwetsbare inwoners wil stimuleren om (meer) te gaan bewegen en/of sporten. Hieraan ligt de overtuiging ten grondslag dat volwassen inwoners die geen barrières ervaren bij het kiezen of uitoefenen van een sport prima in staat worden geacht om de sport te kiezen die zij leuk vinden en die bij ze past. De overheid, en specifiek de gemeente, heeft voor deze personen geen rol. Kwetsbare doelgroepen worden als volgt gedefinieerd: "*kwetsbare inwoners/groepen die niet of verminderd zelfredzaam zijn ten aanzien van sporten/bewegen.*" Hieronder wordt verstaan: "*Inwoners die zelf (nog) niet in de gelegenheid zijn om te gaan sporten/bewegen of door barrières geen aansluiting vinden bij de sport.*"

De gemeente benoemt vooraf onder andere de volgende doelgroepen:

- Jeugd (0 t/m 18 jaar)
- Inwoners die vanwege een barrière amper/niet bewegen/sporten, onder andere door:
  - Gezondheidsklachten (bijvoorbeeld obesitas)
  - Fysieke en/of mentale beperking
  - Financieel minder draagkrachtig
- Inwoners die (opnieuw) aansluiting zoeken binnen de maatschappij/samenleving, onder andere:
  - Isolatie/eenzaamheid
  - "Nieuwe" Nederlanders
  - Mensen die re-integreren na afwezigheid op de arbeidsmarkt

Ten aanzien van de jeugd vindt de gemeente het belangrijk dat zij al vanaf jonge leeftijd goed leren bewegen. Motorische vaardigheden worden in de eerste levensjaren sterk ontwikkeld. Een gevarieerd bewegingsaanbod is in deze fase dan ook van groot belang. In de levensjaren 4 t/m 12 jaar ontdekken en leren kinderen veel. Om op latere leeftijd een goede keuze te kunnen maken welke sport je leuk vindt en bij je past moet je kennis gemaakt hebben met diverse sporten en je motorisch breed ontwikkelen. Dit zijn dan ook belangrijke aspecten voor de leeftijdsgroep 4 t/m 12 jaar. In de levensfase 13 t/m 18 jaar is een flinke daling te zien ten aanzien van sportdeelname. Dit een landelijke trend. In deze leeftijdsperiode krijgen jeugdigen andere interesses, nemen ze naast school een bijbaan en is bewegen/sporten niet meer een prioriteit. Om de sterke daling in deze leeftijdsgroep enigszins te beperken vindt de gemeente het wenselijk om juist deze doelgroep te blijven stimuleren te blijven bewegen/sporten. Hierbij blijkt het succesvol om meer extreme sporten aan te bieden die aansluiten op de belevingswereld van jeugdigen.

De gemeente vindt het van belang dat er geen drempels bestaan om te kunnen bewegen/sporten. Iedereen moet in de gelegenheid worden gesteld om te bewegen/sporten. De gemeente vindt dan ook dat zij een stimulerende en ondersteunende rol heeft richting mensen die vanwege een barrière niet of amper bewegen/sporten. Enerzijds op individueel niveau, wanneer een inwoner hulp vraagt bij het vinden van een geschikte sport, zoekt naar een geschikt hulpmiddel om te kunnen bewegen/sporten ofwel hulp vraagt ten aanzien van de bekostiging van een lidmaatschap van een sportvereniging. Anderzijds richting sportverenigingen die (nieuw) aanbod willen creëren voor specifieke doelgroepen.

Bewegen en sporten kan ook een belangrijke rol spelen met betrekking tot (re-)integratie. Een belangrijke groep om hierbij te benoemen zijn eenzame ouderen. In paragraaf 3.2.2 wordt uiteengezet dat in sommige wijken in Gooise Meren het percentage eenzame ouderen relatief hoog is. Deze groep actief betrekken binnen de sportvereniging kan op individueel niveau zorgen voor meer sociale contacten en minder eenzaamheid en voor de sportvereniging zorgen voor meer gebruik van de sportkantine en wellicht zelfs meer kader voor de sportvereniging. Wanneer een inwoner beweegt/sport bij een sportaanbieder wordt hij/zij geacht zich te gedragen conform de daar geldende omgangsvormen, normen en waarden (cultuur). Omdat integratie niet het doel is, maar een bijkomend

effect, wordt dit ervaren als een zeer ongedwongen wijze van kennis maken met de in Nederland geldende cultuur. Naast het (leren) kennen van de Nederlandse cultuur is landelijk bewezen dat met diverse projecten ook kan worden bijgedragen aan het geven van structuur aan mensen die lange tijd afwezig zijn geweest op de arbeidsmarkt.

De hierboven genoemde specifieke doelgroepen zijn ter inspiratie en geven richting aan de gemeentelijke prioriteiten. Dat wil zeggen dat andere specifieke doelgroepen niet zijn uitgesloten. Wel dient een vraag voor stimulering en/of ondersteuning te worden onderbouwd met een goede beschrijving van het te behalen effect voor een specifieke doelgroep.

4 Doelstellingen

Om de visie te verduidelijken heeft de gemeente deze vertaald in doelstellingen, verdeeld over drie thema's. Allereerst worden de doelstellingen benoemd op het gebied van "beweeg- en sportstimuleringsbeleid". In de tweede paragraaf worden alle doelstellingen met betrekking tot de "sportinfrastructuur" benoemd. In de laatste paragraaf worden de doelstellingen op het gebied van "toppers en evenementen" benoemd.

4.1 Beweeg- en sportstimuleringsbeleid

Zoals benoemd in paragraaf 2.2 van deze visie focust de gemeente zich, ten aanzien van het stimuleren en ondersteunen van inwoners om te gaan bewegen/sporten, op kwetsbare doelgroepen en op ondersteuning van sportverenigingen.

De gemeente streeft naar een procentuele toename van sport-/beweegdeelname door inwoners die benoemd zijn binnen één van de specifieke doelgroepen. Dit doet de gemeente door:

- Informatie te verzamelen over passend sport- en beweegaanbod en dit actief te delen.
- Sportverenigingen/aanbieders, onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties middels kennis/expertise te ondersteunen om sport- en beweegaanbod aan te bieden aan specifieke groepen.
- Een eenmalige subsidie beschikbaar te stellen voor sportaanbieders die sport- en beweegaanbod willen ontwikkelen voor specifieke doelgroepen.

Naast de stimulering en ondersteuning van specifieke doelgroepen focust de gemeente zich op de georganiseerde sport. De georganiseerde sport - sportverenigingen en commerciële sportaanbieders - hebben een belangrijke rol binnen de gemeente. Hier komen inwoners in aanraking met elkaar, let men op elkaar en zorgt men voor elkaar, worden gedragsregels afgesproken en nageleefd, doen adolescenten ervaring op met het geven van training en/of het fluiten van een wedstrijd, worden netwerken gedeeld, komen ouderen overdag bijeen voor een kop koffie, kunnen jonge kinderen bewegen/sporten bij een sportieve BSO. De voorbeelden zijn er in overvloed. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze positieve effecten vooral bij sportverenigingen zichtbaar zijn en minder bij commerciële sportaanbieders. De focus van de gemeente ligt daardoor ook vooral bij de sportverenigingen.

De gemeente streeft naar meer organisatorisch, financieel en bestuurlijk gezonde verenigingen.

Hieraan wordt invulling gegeven door:

- Sportverenigingen te stimuleren deel te nemen aan het project Clubmetingen van NOC*NSF (<https://clubmetingen.nl/>).
- Sportverenigingen middels kennis/expertise te ondersteunen met betrekking tot organisatorische, financiële en/of bestuurlijke onderwerpen/knelpunten.

De gemeente is hierbij van mening dat de sportverenigingen zelf een concrete hulpvraag dienen te stellen en medewerking dienen te verlenen voordat de gemeente tot ondersteuning overgaat.

De bestaande sportverenigingen binnen Gooise Meren hebben veel kennis en ervaring vergaard. Waar bij de ene vereniging kennis en expertise is op het gebied van verzekeringen, heeft de andere vereniging zich verdiept in goede en goedkope inkoop. De gemeente vindt het wenselijk dat deze kennis onderling wordt uitgewisseld en van elkanders expertise gebruik wordt gemaakt. Daarbij is de gemeente zich bewust van haar eigen inspirerende en stimulerende rol.

De gemeente streeft naar meer kennisoverdracht en kennisdeling van en tussen sportverenigingen en sportbestuurders. Dit doet zij door:

- 2 maal per jaar kennisbijeenkomsten te organiseren voor lokale sportbestuurders en/of vrijwilligers in de sport.

Om goed aan te sluiten op de behoefte van lokale sportverenigingen dienen de onderwerpen voor deze bijeenkomst(en) aangedragen te worden door de sportverenigingen.

Naast kennisoverdracht en kennisdeling tussen sportverenigingen en sportbestuurders is het ook van belang om de verbinding met andere sectoren te koesteren en uit te breiden. Sectoren die goed aansluiten bij de beweeg-/sportsector zijn zorg, welzijn, onderwijs, kunst en cultuur, maar uiteraard ook het plaatselijke MKB/bedrijfsleven. Al deze sectoren hebben baat en/of belang bij vitale sportverenigingen en inwoners. Om ervoor te zorgen dat de sportverenigingen binnen Gooise Meren goed aansluiten bij, samenwerken met en kunnen bijdragen aan en profiteren van andere sectoren zorgt de gemeente voor ondersteuning bij de totstandkoming van de verbinding met deze sectoren.

De gemeente streeft naar meer onderlinge kennisoverdracht en kennisdeling tussen sportaanbieders/sportbestuurders en andere sectoren als zorg, welzijn, onderwijs, kunst en cultuur en het plaatselijke MKB/bedrijfsleven. Dit doet zij door:

- 1 maal per jaar een netwerkbijeenkomst te organiseren voor lokale sportaanbieders/sportbestuurders en professionals uit andere sectoren.
- 1 maal per jaar een gemeente brede bijeenkomst te organiseren voor vrijwillige bestuurders van lokale verenigingen. Onder andere om vanuit de gemeente erkenning en waardering te geven aan alle vrijwilligers die zich inzetten.

4.2 Sportinfrastructuur

Inwoners die ervoor kiezen om ongeorganiseerd te bewegen/sporten kiezen er bewust voor zich niet aan te sluiten en niet mee te doen aan trainingen en/of in verenigingsverband georganiseerde competities. Redenen hiervoor zijn vaak dat deze mensen zelf willen kiezen wanneer, hoe vaak en met wie zij bewegen/sporten. Deze groep laat zich niet goed vinden en daarmee lastiger te stimuleren en/of ondersteunen. Wel is het van belang dat de buitenruimte in de gemeente Gooise Meren stimuleert om te gaan bewegen/sporten en een ieder die ongeorganiseerd wil bewegen/sporten hiertoe in de gelegenheid wordt gesteld.

Sportieve buitenruimte

Bewegen/sporten in de buitenruimte en een sportieve buitenruimte heeft betrekking op meerdere beleidsterreinen/-nota's. Om tegenstrijdigheden en dubbelingen te voorkomen worden de doelstellingen ten aanzien van een sportieve inrichting van de buitenruimte opgenomen in het speelruimtebeleid, beleid voor openbare ruimte en/of beleid ten aanzien van recreatie/toerisme. Vanuit de sportnota worden bij nieuwbouw, renovatie of onderhoud van de buitenruimte de volgende richtlijnen benadrukt. De buitenruimte moet:

- uitnodigen om te gaan sporten/bewegen;
- voldoende veilig zijn;

- toegankelijk zijn voor iedereen;
- duurzaam ingericht worden.

Met deze doelstellingen sluit het beleid voor de buitenruimte aan op de sportvisie. Het promoten van sportieve buitenruimte valt onder de noemer recreatie en toerisme.

Kwantiteit, spreiding en kwaliteit

Ten aanzien van de sportaccommodaties in de gemeente Goose Meren kan er een driedeling worden gemaakt. Allereerst de niet-gemeentelijke sportaccommodaties. Dit betreft alle accommodaties waar de gemeente geen eigenaar van is. De gemeente heeft geen bemoeienis met deze accommodaties ten aanzien van investeringen, onderhoud, beheer en dergelijke. De tweede groep is de gemeentelijke binnensportaccommodaties. Hieronder worden alle sportzalen, sporthallen en zwembaden verstaan. In de gemeente Goose Meren vallen de gymnastiekzalen onder het onderwijsbeleid. De gymzalen hebben kleinere afmetingen en zijn in eerste instantie bedoeld voor de gymnastieklessen van het onderwijs. De derde groep is de buitensport accommodaties. Denk hierbij onder andere aan de hockey-, rugby- en voetbalvelden.

De gemeente streeft naar voldoende (gemeentelijke) sportaccommodaties conform de richtlijnen van nationale sportbonden aangesloten bij NOC*NSF (capaciteitsberekeningen op basis van bespelingsnorm).

- Een structurele behoefte aan meer sportaccommodaties mag, zonder duidelijk toekomstperspectief van daling, niet langdurig bestaan. Behoeftte wordt aantoonbaar gemaakt over een periode van 5 tot 10 jaar en 15 jaar.
- Bij een overschot aan sportaccommodaties kan de gemeente besluiten de grond/accommodatie voor andere doeleinden in te zetten. Bij definitieve wijziging dient de gemeente de afgenomen behoefte aantoonbaar te maken over een periode van 5 tot 10 jaar en 15 jaar.
- Bij een tekort/overschot aan "gelijke" sportaccommodaties kan de gemeente, na uitvoerig overleg met de betrokken verenigingen, gezamenlijk gebruik van één accommodatie door meerdere verenigingen afdwingen.

De gemeente streeft naar een goede spreiding van sportaccommodaties. Hierbij wordt rekening gehouden met de functie (wijk/lokaal/regionaal).

- Bij een tekort aan sportaccommodaties wordt de spreiding en functie meegenomen in de beoordeling of nieuwbouw noodzakelijk is.

De gemeente streeft naar veilige sportaccommodaties welke kwalitatief voldoen aan de norm voor sportbeoefening op lokaal/regionaal niveau, conform de richtlijnen van nationale sportbonden aangesloten bij NOC*NSF. Hierbij wordt gebruik gemaakt van het "Handboek sportaccommodaties" en de "sportvloerenlijst".

- Bij de beoordeling van een verzoek voor een hogere kwaliteitsnorm worden meerjarige sportprestaties (en ambities) van de betrokken sportverenigingen meegenomen in de afweging.
- Bij een verzoek voor een hogere kwaliteitsnorm dient de vereniging de kosten van de hogere investering zelf bij te dragen. De onderhoudsnormen sluiten aan bij de hierboven gestelde kaders. Deze kunnen op verzoek van zowel de sportvereniging als de gemeente tussentijds worden aangepast op basis van meerjarige sportprestaties.

Met bovenstaande doelstellingen wordt richting gegeven aan het aantal, de spreiding en de kwaliteit die de gemeente wenselijk vindt voor sportaccommodaties. Niet-gemeentelijk sportaccommodaties worden wel meegenomen bij de beoordeling van het aantal sportaccommodaties en de spreiding. Aangezien de gemeente geen bemoeienis heeft met de keuzes betreffende de accommodatie heeft de doelstelling met betrekking tot de kwaliteit geen invloed op deze sportaccommodaties.

Exploitatie en beheer

Er zijn drie varianten waarop sportaccommodaties, in btw-technische zin, kunnen worden geëxploiteerd:

1. Op basis van een huurovereenkomst;
2. Op basis van ter beschikkingstelling om niet;
3. Op basis van een overeenkomst "geven van gelegenheid tot sportbeoefening".

Een uitwerking van deze drie varianten is opgenomen in bijlage 6.

De gemeente Goose Meren kiest ervoor de gemeentelijke sportaccommodaties op basis van een overeenkomst "geven van gelegenheid tot sportbeoefening" te exploiteren. Hierbij bestaat de mogelijkheid het beheer aan een derde over te laten.

Het geven van gelegenheid tot sportbeoefening kenmerkt zich door het verlenen van bijkomstig - op sportbeoefening gericht - dienstbetoon. Met andere woorden, er is geen sprake van kale verhuur van de accommodatie, maar met inbegrip van (niet limitatief):

- het ter beschikking krijgen van sport- en spelmateriaal (denk hierbij aan doelen, dug-outs, verlichting);
- het gelegenheid krijgen tot omkleden en/of douchen;

Als de accommodatie aan de criteria voldoet, kan de exploitatie ervan in de btw-heffing worden betrokken. De gemeente kan dan de inkoop-btw op kosten en investeringen terugvragen en de gebruiksvergoeding (veelal niet kostendekkend) is dan belast met btw. De inkoop-btw op kosten en investeringen (veelal belast naar het algemene btw-tarief van 21%) hoeven niet te worden doorberekend in de gebruiksvergoeding. De gebruiksvergoeding is slechts belast met het btw-tarief van 6% (per saldo zijn de gebruikers dus goedkoper uit dan bij btw-vrijgestelde verhuur).

Binnen deze variant bestaan verschillende beheervormen: gemeentelijk, een stichting, een vennootschap zoals een gemeentelijk sportbedrijf of een commerciële exploitant als Sportfondsen of Optisport. Het is niet noodzakelijk dat de gemeente de accommodaties zelf exploiteert. Ook bestaat de mogelijkheid van btw-belaste verhuur aan een huurder die (richting gebruikers) gelegenheid geeft tot sportbeoefening (bijvoorbeeld een overkoepeling van sportverenigingen). De mogelijkheid van btw-belaste verhuur doet zich voor als de huurder het gehuurde voor tenminste 90% gebruikt voor btw-belaste doeleinden en aan dit criterium wordt in deze dan voldaan.

Een mogelijkheid die naadloos aansluit op de huidige kerntakendiscussie en waarmee de gemeente in feite anticipeert op de nabije toekomst is het volledig op afstand zetten van de exploitatie van alle sportaccommodaties. De gemeente moet dan wel bereid zijn aan de overnemende partij(en) jaarlijks een exploitatiebijdrage te verstrekken om structureel tot een meer dan kostendekkende exploitatie te komen. Het Sportbesluit wordt naar alle waarschijnlijkheid in 2019 aangepast. Er zijn plannen om een compensatieregeling te creëren voor de sportaccommodaties die voor de afschaffing onder het Sportbesluit vielen. Na de afschaffing is btw-belaste exploitatie alleen nog mogelijk als er sprake is van winstoogmerk. Stichtingen voldoen daar niet aan. Partijen als Sportfondsen/Optisport of een sportbedrijf met winstoogmerk (bijvoorbeeld een vennootschap) wel.

De gemeente past op alle gemeentelijke sportaccommodaties (ruimten t.b.v. sportbeoefening) het Sportbesluit toe.

Onderhoud

Het exploiteren van sportaccommodaties passend binnen het Sportbesluit heeft consequenties voor het beheer en onderhoud. Deze taken mogen, op enkele dagelijkse, kleinschalige onderhoudstaken na, niet zijn overgedragen aan de gebruiker. De keuze voor het toepassen van het Sportbesluit heeft daarin voor enkele verenigingen consequenties.

De gemeente stelt jaarlijks een (meerjaren) onderhoudsplan op/bij voor de gemeentelijke sportaccommodaties.

- De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer, het onderhoud, het schoonmaken en het beveiligen van de gemeentelijke sportaccommodaties.
- Wanneer een sportvereniging dagelijkse, kleinschalige onderhoudswerkzaamheden uitvoert ontvangt zij hiervoor een vergoeding/reductie op de huurprijs. Wanneer bij controle blijkt dat de onderhoudstaken onvoldoende zijn uitgevoerd kan de gemeente de hiervoor ontvangen vergoeding terugvorderen.
- Het onderhoudsplan wordt jaarlijks afgestemd met de gebruikers.

Toegankelijkheid en duurzaamheid

De gemeente streeft naar volledig toegankelijke (gemeentelijke) sportaccommodaties en sportieve buitenruimte voor mensen met een (fysieke) beperking.

- Bij nieuwbouw van een sportaccommodatie of aanleg van sportieve buitenruimte worden richtlijnen die de toegankelijkheid (kunnen) vergroten meegenomen in het pakket van eisen.
- Bij de eerstvolgende renovatie van een sportaccommodatie of sportieve buitenruimte wordt bekeken of richtlijnen die de toegankelijkheid (kunnen) vergroten kunnen worden meegenomen in het pakket van eisen.
- Bij renovatie van een sport specifieke accommodatie wordt eerst bekeken of er behoefte is aan meer toegankelijkheid en of deze niet al in de regio wordt opgevangen.

Parallel aan de sportvisie wordt ook een nieuwe visie ontwikkeld op het gebied van duurzaamheid. Dit beleid zal gaan gelden voor al het gemeentelijk vastgoed.

De gemeente streeft naar duurzame gemeentelijke sportaccommodaties en sportieve buitenruimte, met het streven dat in de toekomst alle gemeentelijke sportaccommodaties energie neutraal zijn.

- Bij nieuwbouw van een sportaccommodatie worden richtlijnen die de verduurzaming (kunnen) vergroten meegenomen in het pakket van eisen.
- Bij renovatie van een sportaccommodatie wordt bekeken of richtlijnen ten behoeve van verduurzaming van de sportaccommodatie kunnen worden meegenomen in het pakket van eisen.

De gemeente sluit zoveel mogelijk aan op landelijke initiatieven ten aanzien van verduurzaming/energie neutrale accommodaties.

Tarievenbeleid sportaccommodaties

De huidige tarieven voor sportaccommodaties zijn vele jaren geleden tot stand gekomen. De wijze waarop de tarieven zijn berekend is niet eenduidig en ook niet meer te herleiden. Met als gevolg dat de tarieven die sportverenigingen binnen Gooise Meren betalen voor het gebruik van een sportaccommodatie sterk verschillen van elkaar. Om te komen tot eenduidig en transparant tarievenbeleid dient de gemeente een keuze te maken op basis van welke systematiek de gemeente de tarieven wenst te berekenen. Hierin zijn vier mogelijkheden:

1. Marktconform tarief: hierbij wordt gekeken naar de tarieven in de omliggende gemeenten en wordt een gemiddelde gehanteerd;
2. Historisch tarief (huidige variant): hierbij worden tarieven gehanteerd die ooit zo zijn ontstaan, verschillen blijven in stand;
3. Kostprijsdekkend tarief: hierbij wordt berekend wat een accommodatie kost en worden deze kosten 1 op 1 doorberekend aan de gebruiker;
4. Kostprijs gerelateerd tarief: hierbij wordt berekend wat een accommodatie kost en wordt gekeken naar de bijdrage van de gemeente, de gemeente heeft de mogelijkheid sturing te geven aan de tarieven door te kijken naar de spankracht van de gebruikers of een percentage te berekenen.

Een uitgebreide toelichting op deze varianten is opgenomen in bijlage 7.

De gemeente hanteert transparant en eenduidig tarievenbeleid voor sportaccommodaties gebaseerd op kostprijsgerelateerde tarieven.

4.3 Toppers en evenementen

De sportkoepel NOC*NSF kent drie topsport statussen en één talentstatus. Op basis daarvan wordt de ondersteuning aan de sporter bepaald. Deze status wordt door NOC*NSF aan een sporter verleend op voordracht van de Nationale sportbond. NOC*NSF kent de A-status, B-status, HP-status (high-potential) en de talentstatus. Ter illustratie wordt hieronder de definitie van een A-status beschreven: *"Om in aanmerking te komen moet een sporter een mondiale top-8 prestatie leveren tijdens een WK, Olympische Spelen of een ander internationaal topsportevenement dat wat betreft deelnemersveld en geleverde competitie gelijk is aan een WK. Daarnaast kan je een A-status behalen door je te kwalificeren voor de Olympische of Paralympische Spelen."* (bron: www.NOCNSF.nl).

De gemeente ziet het niet als haar taak om individuele ondersteuning te geven aan topsporters en/of sporttalenten. Dit is de rol van NOC*NSF, de Nationale sportbond en/of een sportvereniging. Daarentegen wil de gemeente wel ondersteunen door middel van verenigingsondersteuning aan verenigingen die al geruime tijd op (minimaal) het hoogste nationale niveau meedraaien en of verenigingen die topsporters/sporttalenten in huis hebben die voldoen aan de normen zoals gesteld door NOC*NSF. Sportverenigingen waar topsport/talentontwikkeling is ingebed in het verenigingsbeleid lopen vaak tegen andere kansen/uitdagingen/problematieken aan. De gemeente is bereid voor dit soort vraagstukken verenigingsondersteuning in te zetten. Deze ondersteuning sluit aan op de ondersteuning die is beschreven op pagina 15/16 van deze beleidsnota.

De gemeente wil graag de inspiratie die van topsporters en talenten uit kan gaan benutten. Aan de prestatie op zich kan de gemeente niets bijdragen, maar nadat een prestatie is geleverd kan de gemeente wel zorgen voor exposure, waardering en erkenning. Door topsporters en sporttalenten (conform de norm van NOC*NSF) te huldigen na een succesvolle prestatie en de lokale topsporters en sporttalenten te roemen en publiciteit te geven dienen zij als inspiratie voor de jeugd en inwoners van de gemeente.

De gemeente huldigt een sporter (A/HP-status NOC*NSF of bijzondere doelgroep), wonend of opgegroeid in de gemeente Gooise Meren, na een bijzondere prestatie op een prestigieus internationaal evenement (EK/WK/OS/Paralympics/Special Olympics).

- De gemeente communiceert/publiceert de geleverde prestatie via haar mediakanalen en vraagt aandacht bij de lokale pers, met als doel (jonge) inwoners te inspireren te gaan sporten/bewegen.
- De wethouder, met sport in zijn/haar portefeuille, ontvangt sporter(s) en genodigden op het gemeentehuis en biedt sporter(s) een passend cadeau aan.

Zoals in paragraaf 3.3 staat beschreven richten evenementen zich steeds meer op een totaal beleving. Bezoekers van evenementen worden entertained met muziek, kunnen zelf ervaren hoe het is om de sport te beoefenen en kunnen hun topsport helden ontmoeten. Zeker bij topsportevenementen gaat het niet alleen meer om de (top)prestatie, maar ook om de beleving. De gemeente Gooise Meren heeft geen historie ten aanzien van topsportevenementen en wil hier ook niet een nadrukkelijke ambitie op formuleren. In de gemeente zijn meerdere sportverenigingen die sportevenementen organiseren voor hun leden, familie van leden, omwonenden en soms voor de gehele gemeente of regio. Deze kleinschalige evenementen dragen bij aan de saamhorigheid rondom een sportaccommodatie, zorgen voor ontmoeting en laten mensen kennis maken met een sport en/of sportvereniging. De gemeente vindt het belangrijk dat deze kleinschalige evenementen kunnen blijven bestaan.

De gemeente ondersteunt kleinschalige sportevenementen met een incidentele subsidie.

Alle organisatoren van zowel kleinschalige als grootschalige evenementen dienen bij de gemeente na te gaan welke wet- en regelgeving van toepassing is en welke vergunningen mogelijkterwijs aangevraagd dienen te worden.

5 Organisatie en samenwerking

5.1 Gemeentelijke organisatie voor sport

De gemeente Goose Meren houdt zich zowel beleidsmatig als met uitvoeringstaken op en rond sportaccommodaties bezig met sport en bewegen. Sport en bewegen raakt aan een groot aantal andere beleidsterreinen, onder andere de openbare ruimte, onderwijs, zorg en welzijn, kunst en cultuur, vastgoed en accommodatiebeleid. De ambtenaren op het gebied van sport en bewegen zoeken dan ook regelmatig afstemming met collega's op deze beleidsterreinen.

De gemeente streeft ernaar iedere vier jaar een nieuwe visie vast te stellen, waarin specifieke ambities en doelen zijn geformuleerd. Uiteraard kan het voorkomen dat onderdelen uit een bestaande nota worden voortgezet of meegenomen in een nieuwe nota. Wanneer de ambities en doelen nog actueel blijken, de politieke uitgangspunten ongewijzigd zijn of, door omstandigheden, doelen nog niet behaald zijn. Het gemeentebestuur vindt het van belang om periodiek de ambities en doelen te toetsen aan dan geldende actualiteiten, trends en ontwikkelingen en lokale behoeften/wensen. Waar mogelijk worden ambities en doelen aangepast/aangescherpt en nieuwe ambities en doelen geformuleerd.

De ambities en doelen uit deze Beweeg- en sportvisie worden naar de praktijk vertaald in de Uitvoeringsnota. Deze wordt vastgesteld door het college. Hierin staat benoemd welke acties worden opgepakt/ingezet, ten behoeve van welke ambitie(s) of doel(en) en in welk tijdsbestek. De Uitvoeringsnota maakt inzichtelijk welke consequenties het nieuwe beleid heeft qua projecten, financiën en planning. De Uitvoeringsnota geeft invulling aan de concrete jaarplannen en inzet van voor sport bestemde budgetten.

5.2 Samenwerking en partners

Nagenoeg alle sportverenigingen hebben afspraken gemaakt met de gemeente betreffende het gebruiken/huren van een sportaccommodatie. Hierdoor zijn sportorganisaties en de gemeente directe stakeholders van elkaar. Naast de sportverenigingen zijn ook enkele exploitanten zoals Sportfondsen en de beheerstichting Sportpark Zuid directe stakeholders van de gemeente. Sportservice Noord-Holland, Gymnastiek & Turnvereniging Keizer Otto, Versa Welzijn en diverse onderwijsinstellingen geven reeds of hebben uitvoering gegeven aan concrete projecten zoals het project Aangepast sporten en de inzet van buurtsportcoaches.

Tijdens de participatiebijeenkomsten is vanuit de sportverenigingen het idee geopperd om een gemeentelijke sportraad op te richten. De gemeente zal een dergelijk initiatief sterk toejuichen, maar realiseert zich ook haar eigen rol hierin. De rol van de gemeente kan hierin enkel ondersteunend zijn wanneer een sportraad is opgericht. De sportraad is onafhankelijk en moet een goede afspiegeling vormen van de in Goose Meren aanwezige sportverenigingen. De gemeente bepaalt niet welke personen of verenigingen in de sportraad zitting hebben. De ondersteuning die de gemeente hierin kan bieden is een secretaris die als eerste aanspreekpunt fungeert vanuit de gemeente en vragen kan doorgeleiden in de gemeentelijke organisatie.

5.3 Communicatie en participatie

Bij het opstellen van een nieuwe visie hoort ook de communicatie naar de betrokkenen. Zoals in paragraaf 3.4 is beschreven is bij het opstellen van de visie al intensief contact geweest met diverse betrokkenen. Zo zijn externe organisaties (sportverenigingen, commerciële sportaanbieders, onderwijsinstellingen, zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties en overige betrokkenen) diverse malen uitgenodigd mee te praten over de visie. Eenzelfde traject zal worden gehanteerd bij het opstellen van de Uitvoeringsnota, welke in de tweede helft van 2017 wordt opgesteld.

Naast de participatie bij het ontwikkelen en opstellen van de visie en de Uitvoeringsnota hebben betrokkenen aangegeven graag ondersteuning te ontvangen vanuit de gemeente bij het

communiceren naar hun achterban over de nieuwe visie en de consequenties ervan. De gemeente heeft deze ondersteuning toegezegd.

Een andere wens vanuit de betrokken organisaties is een digitaal platform waarop zichtbaar wordt gemaakt welk beweeg- en sportaanbod in de gemeente aanwezig is en een forum waardoor onderling kennis kan worden gedeeld en vragen kunnen worden gesteld. De gemeente is bereid een digitaal platform te faciliteren en onderzoekt welke lokale organisatie hier het beste invulling aan kan geven.

5.4 Monitoring en evaluatie

Een nieuwe visie geeft ruimte om te groeien, initiatieven te ontwikkelen, samen de schouders eronder te zetten. Uiteraard is goed nagedacht over de ambitie, de wensen en de doelstellingen, maar kan over enkele jaren worden geconcludeerd of de visie succesvol is geweest? Hiervoor dient onderzoek gedaan te worden. De gemeente vindt het belangrijk dat zij aan haar inwoners en lokale organisaties kan uitleggen welke investeringen zijn/worden gedaan, ten behoeve van welke ambities en in hoeverre deze ambities uiteindelijk behaald zijn. Deze evaluatie vormt weer de basis van een volgende sportvisie.

6 Financiën

6.1 Begroting sport

Voor de financiering van deze sportvisie gelden de volgende uitgangspunten;

- Beheer, onderhoud en kapitaallasten van bestaande accommodaties (binnen- en buitenaccommodaties inclusief gymzalen en zwembaden) zijn reeds meerjarig geraamd. De jaarlast bedraagt op dit moment circa € 3.000.000,-.
- Bij renovatie, uitbreiding of nieuwbouw van accommodaties worden de benodigde kosten aan de raad voorgelegd.
- Voor beweeg- en sportstimulering is nu beperkt budget beschikbaar. De jaarlast bedraagt op dit moment circa € 200.000,-. Deze inzet wordt voortgezet.
- Om de doelen met betrekking tot het beweeg- en sportstimuleringsbeleid de komende jaren te kunnen verwezenlijken wordt ingezet op uitbreiding van de inzet van buurtsportcoaches. Dit betekent een kostenverhoging in 2018 van € 180.000,- en vanaf 2018 van € 260.000,-. Deze gemeentelijke inzet wordt aangevuld met een stijging van de inkomsten vanuit de rijksregeling. De inzet van deze extra middelen is aan u voorgelegd in de PN2018.

6.2 Rijksmiddelen

In het coalitieakkoord is de ambitie opgenomen om de buurtsportcoaches, die reeds werken in Muiden/Muiderberg en Naarden, ook in te gaan zetten in Bussum. Hiervoor is landelijk akkoord gegeven op de aangevraagde uitbreiding naar ruim 12 fte. Bij het opstellen van de sportvisie is rekening gehouden met deze ontwikkeling en zijn de ambities en doelstellingen zo geformuleerd dat deze qua uitvoering kunnen worden ondergebracht bij de buurtsportcoaches. In bijlage 8 is een overzicht opgenomen van alle beschreven ambities en doelstellingen en de mogelijke/gewenste uitvoeringswijze.

De gemeente Gooise Meren ontvangt van het Rijk jaarlijks, bij een inzet van 12 fte buurtsportcoaches, € 236.035,- via een decentralisatie uitkering.

7 Bijlagen

1. Inventarisatie gemeentelijk sportbeleid
2. Inventarisatie sportaccommodatiebeleid
3. Inventarisatie beleid VWS & OCW
4. Landelijke trends en ontwikkelingen
5. Verslagen participatietraject en presentaties
6. Toelichting exploitatievorm
7. Toelichting tarievenstelsel
8. Overzicht doelstellingen